

Útmutató a portfólió készítéséhez

Magyar Nyelvészeti Tanszék

Összeállította: Sejtes Györgyi *Az anyanyelvtanítás módszertana kurzus* és Cs. Czachesz Erzsébet, Vidákovich Tibor, Zsolnai Anikó által kidolgozott általános elvek alapján

1. A portfólió fogalma

„A portfólió olyan dokumentumok gyűjteménye, amelyek megvilágítják valakinek egy adott területen szerzett tudását, jártasságát, hozzáállását” (Bird 1990; idézik Barton és Collins, 1993, 203.).

2. A portfólió elkészítéséhez szükséges általános ismeretek, sztenderdek

A portfólióban a tanárjelöltnek dokumentálnia kell a gyakorlati képzéssel kapcsolatos ismereteit. Ahhoz, hogy be tudja mutatni tanári kompetenciái fejlődését, tudnia kell, hogy milyen követelményeknek kell egy tanárnak megfelelnie. A követelmények leírására dolgozták ki a *sztenderdeket*, amelyek leírják mindazt az elméleti- és gyakorlati tudást, amellyel egy tanárnak rendelkeznie kell. A jelöltnek a portfólióban a dokumentumokkal és az azokhoz csatolt reflexiókkal kell igazolnia, hogy képes a követelményeknek gyakorlatilag is eleget tenni.

Falus és Kimmel (2003, 61-62.o.) könyvéből álljon itt az Amerikai Egyesült Államokban az Új Államközi Tanári Értékelési és Támogatási Konzorcium (INTASC) által összeállított sztenderdlista:

1) A tantárgy ismerete

A tanár tisztában van az általa tanított tárgy(ak) alapvető fogalmaival, megismerési eszközeivel és struktúrájával, és képes olyan tanulási tapasztalatokat szervezni, amelyek a tanulók számára is értelmezhetőkké teszik a tárgy ezen aspektusait.

2) Az emberi fejlődés és tanulásismeret

A tanár tisztában van a gyerekek fejlődésének és tanulásának sajátosságaival, képes olyan tanulási lehetőséget teremteni, amelyek elősegítik a gyermekek intellektuális, szociális és személyes fejlődését.

3) Az oktatás adaptálása az egyéni szükségletekhez

A tanár tisztában van a tanulók eltérő tanulási képességeivel, megközelítésmódjával, s ezekhez igazodó oktatási helyzeteket teremt.

4) Többféle oktatási stratégia alkalmazása

A tanár az oktatási stratégiák széles körét ismeri és alkalmazza, amelyek előmozdítják a tanulók kritikus gondolkodásának, problémamegoldásának és tevékenységének fejlődését.

5) Motivációs és tanulászervezési készségek

A tanár tisztában van az egyéni és csoportos motiváció jelentőségével, és képes olyan tanulási környezet megteremtésére, amely kedvez a pozitív társas interakciónak, a tanulásban való aktív részvételnek és az önmotiválásnak.

6) Kommunikációs készségek

A tanár felhasználja a szóbeli, nonverbális és médiakommunikációs technikákat a tanulók aktív felfedezésének, együttműködésének és a támogató osztálytermi interakciónak az előmozdítására.

7) Tervezési készségek

A tanár a tanítást a tantárgy, a tanulók, a közösség és a tantervi célok ismeretére alapozva tervezi.

8) A tanulás értékelése

A tanár tisztában van a formális és nem formális értékelési stratégiákkal, és ezeket alkalmazza is a tanulók folyamatos intellektuális, szociális és fizikai fejlődésének előmozdítása érdekében.

9) Szakmai elkötelezettség és felelősség

A tanár olyan reflektív gyakorlati szakember, aki folytonosan értékeli saját döntéseinek és cselekvéseinek másokra (gyerekek, szülők, kollégák) gyakorolt hatását.

10) Együttműködés

A tanár igyekszik kapcsolatot teremteni kollégáival, a szülőkkel és a környező társadalom különféle képviselőivel annak érdekében, hogy a tanulók számára kedvező feltételeket teremtsen, és tanulásukat elősegítse.

(Cambell és mtsai, 2000, 4-6.)

A tanárjelölt feladata tehát az, hogy a portfólióban összegyűjtse azokat a dokumentumokat, amelyekkel igazolni tudja a sztenderdek elérése érdekében folytatott munkáját.

3. A portfólió formai sajátosságai

A portfólió formai sajátosságai megegyeznek a szakdolgozat formai követelményeivel, kivéve a terjedelmet. A portfóliót fűzve kell mellékelni a szakdolgozathoz minimum 15 oldal terjedelemben.

A portfólióhoz bevezetőt (1 oldal) kell írni, amelyben a tanárjelölt leírja alapvető céljait és a portfólió felépítését. Tartalomjegyzéket is kell készíteni, világos és áttekinthető rendszerbe kell szervezni (és összefűzni) az anyagot. Az irodalom lehet a portfólió végén vagy a dokumentumtípusoknál külön-külön is.

4. A portfólió tartalma

Az alábbiakban felsorolt dokumentumtípusokat kell a portfóliónak tartalmazni, a sztenderdeket érdemes beépíteni az anyagba. Ezt meg lehet úgy is tenni, hogy a „Sztenderdek” oszlopban érdemes megjelölni, hogy az adott dokumentum melyik sztenderd követelményhez tartozik.

Dokumentumtípusok	Oldalszámok (minimum)	Sztenderdek
Bevezető	1	
Óravázlat vagy óratervezet készítése (a nyelvtanítás szabadon választott témaköréből)	4	2, 4, 5, 6, 7, 8,
A jelölt által olvasott és reflektált öt évnél nem régebbi 3 szakcikk összegzése, értékelése az anyanyelvtanításhoz kapcsolódóan	3	
A tanárjelölt egyéni véleményének összefoglalása az anyanyelvtanítás céljáról, módszereiről, munkaformáiról, eljárásairól... (lehet az anyanyelvtanítás valamely tankönyvéről készített összefoglaló/kritika...)	3	

A jelölt tanításfilozófiai elképzelései, önképzési tervei	1	
Kreatív feladatok gyűjtése, amelyek felhasználhatók a helyesírás, a helyesejtés, a grammatika, ill. a kommunikáció valamely témakörének gyakorlására	2	
Számítógépes dokumentumok felsorolása (internetes keresés eredményei az anyanyelvtanítás módszertanához kapcsolódóan)	1	

A portfóliókészítés elméletéhez kapcsolódó irodalom

- Arter, J. A. és mtsai(1995): Portfolios for Assessment and Instruction. *ERIC Digest*.
- Barton, J.-Collins, A. (1993): Portfolios in Teacher Education. *Journal of Teacher Education*, 44/3, 200-210.
- Cambell, D.- Melenyzer, B.- Nettles, D.- Wyman, R. jr. (2000): *Portfolio and Performance Assessment in in Teacher Education*. Allyn and Bacon, Boston.
- Darling-Hammond, L.- Snyder, J. (2000): Authentic Assessment of Teaching in Context. *Teaching and Teacher Education*, vol. 16. 525-545.
- Falus Iván- Kimmel Magdolna (2003): *A portfólió*. Budapest, Gondolat Kiadói Kör, ELTE, BTK, Neveléstudományi Intézet.
- Heuer, L. (2000): *The Homeschooler's Guide to Portfolios and transcripts*. IDG Books Worldwide, Foster City.